

*Лук'яніхін В. Д.,
студент групи ФБСчм–11
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Митна справа»
Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету,
м. Чортків
e-mail: v.lukyanykhin@gmail.com
Науковий керівник
Сидор Г. В.,
канд. екон. наук,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету,
м. Чортків
e-mail: sidor.gal@ukr.net*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МИТНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку економічної системи як вітчизняні, так і зарубіжні науковці приділяють багато уваги дослідженню митного адміністрування. Вирішення неузгодженостей у трактуванні цього поняття як складної економічної категорії є одним з невивчених питань сьогодення.

На нашу думку, щоб краще зрозуміти зміст поняття «митне адміністрування», необхідно насамперед вивчити й уточнити теоретичне підґрунтя цього терміна. Питання сутності цієї категорії як об'єкта дослідження набуває все більшої актуальності, тому глибинний теоретичний аналіз наукових підходів до цієї дефініції є важливою складовою реформування української економіки.

Початковим аспектом вивчення має бути термінологічний аналіз та поглиблене теоретичне осмислення, з'ясування суті митного адміністрування як базової економічної категорії.

У сучасній вітчизняній науці немає єдиного визначення концепції застосування адміністративних заходів, які окремі науковці і практики об'єднують в єдину систему – митне адміністрування. На етапі формування

нових економічних кордонів, із економічної точки, однозначного розуміння сутності цього поняття немає. Найчастіше під терміном «митне адміністрування» розглядають взаємопов'язані та взаємодоповнюючі значення:

- систему знань із управління митною справою держави;
- законодавчо обумовлену діяльність фіскальних органів щодо забезпечення надходжень до бюджету від мита та митних платежів;
- аналог раніше поширеного виразу «організаційна та контрольна економічна робота фіскальних органів»;
- регламентовані законодавством процедури з нарахування, сплати і перерахунку мита і митних платежів [1, с. 218].

На думку Л. Фіщук митне адміністрування – це: «комплекс заходів, що здійснюються фіскальними органами у галузі державної митної справи, а також суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, для досягнення ефективного контролю при переміщенні товарів через митний кордон держави» [1, с. 219]. Його комплексність полягає в тому, що існують законодавчо встановлені заходи, які здійснюють митниці Державної фіскальної служби України. Проте, з позиції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, – це дотримання вимог митного законодавства, правил і регламентів у процесі переміщення товарів через митний кордон.

У науковій праці М. Іващенко наведено визначення митного адміністрування з юридичної точки зору [2, с. 47], тобто автор вважає, що це «регламентована правовими нормами організаційно-управлінська діяльність митних органів, направлена на забезпечення процесуальних форм реалізації прав і обов'язків суб'єктів правовідносин у сфері митної справи» [2, с. 47].

О. Ю. Бакаєва та А. Д. Єршов розглядають митне адміністрування як: «управлінську діяльність, специфічну методологію управління, систему адміністративних заходів і технологій впливу на сферу зовнішньоекономічної діяльності та надання послуг особам, що переміщують товари через митний кордон держави» [3, с. 95; 4]. Проте О. Ю. Бакаєва у цей зміст також вкладає виконання фіскальної, правоохоронної і контрольної функцій [3, с. 96].

Р. Н. Парфенов розкриває це поняття з позиції функціональності й визначає його як «реалізацію комплексу заходів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що забезпечують реалізацію митної політики держави» [5, с. 95].

Г. І. Немірова вважає, що митне адміністрування – це прикладна наука, що вивчає економічні та фінансові відносини, що складаються між державними органами в особі митних органів та учасниками зовнішньоекономічної діяльності у сфері перетворення митних ресурсів в митну послугу, що надається юридичним і фізичним особам, які переміщує товари і транспортні засоби через митний кордон [6, с. 29].

Проведений аналіз дослідження економічної категорії митного адміністрування дає підстави навести власне визначення. На наш погляд, митне адміністрування – це діяльність митних органів країни, спрямована на реалізацію цілей та завдань, визначених митним законодавством, пов'язаних з ефективним переміщенням товарів через митний кордон та забезпеченням повноти і своєчасності надходження митних платежів до Державного бюджету відповідно до зобов'язань учасників зовнішньоекономічної діяльності. На відміну від понять, які мають більш загальне трактування, цей термін конкретизує цілі та завдання митних органів України.

М. С. Морозова розглядає митне адміністрування як різновид державної послуги і виокремлює дію основних принципів надання державних послуг:

- законність надання митних послуг; презумпція безоплатного надання державних послуг;
- мінімально можливі терміни надання державних послуг;
- застосування принципу «єдиного вікна» та електронних технологій [7, с. 72].

У межах дослідження встановлено, що митне адміністрування може виражатися в таких моделях:

- процедурній, що охоплює сукупність дій, пов'язаних із митним очищенням товарів;

– суб'єктній, що характеризує елементи інституту митного адміністрування [1, с. 219].

Намагання України зберегти свої позиції у світовому економічному просторі передбачає її співпрацю з найбільш важливими інтеграційними об'єднаннями. У зв'язку з цим розвиток митного адміністрування відіграє важливу роль в інтеграції країни у світову економіку. Визначальними чинниками митного адміністрування, які впливають на інтеграційні процеси, вважають такі:

- динаміка товарообігу;
- час, що витрачається на митне очищення товарів;
- преференційна складова митних операцій;
- рівень витрат учасників зовнішньоекономічної діяльності на здійснення заходів митного адміністрування.

Список використаної літератури

1. Фіщук Л. Сутність митного адміністрування в умовах інтеграційних процесів [Текст] // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті : національна візія та виклики в глобалізації : зб. тез доп. XII Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених. – Тернопіль : ТНЕУ. – 2015. – С. 218–219.

2. Иващенко М. В. Особенности организации деятельности таможенных органов в системе таможенного администрирования / М. В. Иващенко // Юридический вестник РГЭУ. – 2012. – № 4. – С. 45–52.

3. Бакаева О. Ю. Правовые аспекты таможенного администрирования: понятия и принципы / О. Ю. Бакаева // Государство и право. – 2009. – № 11. – С. 94–98.

4. Ершов А. Д. Концептуальные аспекты таможенного администрирования и процессного подхода [Электронный ресурс] / А. Д. Ершов. Режим доступа : <http://spbrta.customs.ru/spbrta/images/stories/Newsletters/bulleten2-6-09-11.pdf>

5. Парфенов Р. Н. К вопросу о совершенствовании таможенного администрирования / Р. Н. Парфенов // Сборник научных трудов РГА. – 2003. – С. 94–99.

6. Экономика таможенного дела : учеб. пособ. / Г. И. Немирова, Ю. В. Рожкова – СПб. : Троицкий мост. – 2013. – 312 с. – С. 29.

7. Морозова М. С. Административные процедуры в деятельности таможенных органов Российской Федерации и их правовая значимость в условиях интеграции России в Единое экономическое пространство / М. С. Морозова // Административное и муниципальное право. – 2012. – № 6. – С. 70–74.